

βαθιά από τό πνεῦμα τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης καί ἀδελφότητος.¹

Καί εἶναι δυστύχημα ὅτι αὐτή ἡ ταύτιση κοινότητος καί Ἑνορίας, ἡ ὁποία ὑπῆρχε στά χρόνια τῆς τουρκοκρατίας, διασπάστηκε στά νεότερα χρόνια, μέ ἀποτέλεσμα ἡ κοινοτική ζωή ὅλο καί περισσότερο νά ἀπομακρύνεται καί νά ἀποξενώνεται ἀπό τήν Ἑνορία. Αὐτό, ἂν δέ βρεθεῖ τρόπος νά ἀναχαιτιστεῖ, ἀσφαλῶς θά ἔχει τρομερές ἐπιπτώσεις στή μελλοντική πορεία τοῦ ἔθνους μας.

Ἑρωτήσεις

- ① Ποιά ἡ μορφή τῆς Ἑνορίας στά χρόνια τῶν Ἀποστόλων;
- ② Ποιές μορφές ἑνορίας ὑπάρχουν στά μεταποστολικά χρόνια καί ποιά ἡ θέση τοῦ Ἐπισκόπου στό διοικητικό σύστημα τῆς Ἐκκλησίας;
3. Ποιό σπουδαῖο ρόλο ἔπαιξε ἡ Ἑνορία στά χρόνια τῆς τουρκοκρατίας;

Κείμενα

«Πάντες δέ οἱ πιστεύοντες ἦσαν ἐπὶ τό αὐτό καί εἶχον ἅπαντα κοινά, καί τά κτήματα καί τάς ὑπάρξεις ἐπίπρασκον καί διεμέριζον αὐτά πᾶσι καθότι ἂν τις χρεῖαν εἶχε· καθ' ἡμέραν τε προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδόν ἐν τῷ ἱερῷ, κλῶντές τε κατ' οἶκον ἄρτον, μετελάμβανον τροφῆς ἐν ἀγαλλιάσει καί ἀφελότητι καρδίας, αἰνοῦντες τόν Θεόν καί ἔχοντες χάριν πρός ὅλον τόν λαόν». (Πραξ. 2, 44-47).

(Ὅλοι οἱ πιστοί ἦταν μαζί καί τά εἶχαν ὅλα κοινά, καί πουλοῦσαν τά κτήματα καί τά ὑπάρχοντά τους καί τά χρήματα πού ἔπαιρναν τά μοίραζαν σ' ὅλους ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες πού εἶχε ὁ καθένας· καί κάθε ἡμέρα σύχναζαν ὅλοι μαζί στό Ναό (τῶν Ἱεροσολύμων), καί τελοῦσαν τή θεία Εὐχαριστία σέ ἰδιωτικά σπίτια, ὅπου ἔτρωγαν σέ κοινό τραπέζι μέ καρδιά γεμάτη ἀγαλλίαση καί παιδική ἀπλότητα, δοξολογώντας τό θεό καί ἀγαπώμενοι ἀπό ὅλο τό λαό).

1. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αὐτῆς τῆς χριστιανικῆς ἀδελφοσύνης τῶν Ἑλλήνων ἦταν ἡ «ξέλαση», δηλαδή ἡ ἐξόρμηση ἀπό κοινοῦ ὅλης τῆς κοινότητος, ἡ ἐξέλαση, ὅπως τή λέμε καί σήμερα, τῆς Ἑνορίας, γιά νά βοηθήσει στίς γεωργικές δουλειές ἡ ἄλλες ἀνάγκες τοῦ ἑνα μέλους τῆς κοινότητος, πού ἦταν ἄρρωστο ἡ δέν ἐπαρκοῦσε νά τίς κάνει μόνο του. Εἶναι ἀξιοσημείωτο ὅτι αὐτή τήν «ξέλαση», ἡ ὁποία ἐπιζεῖ ἀκόμα σέ ὁρισμένες περιοχές τῆς πατρίδας μας, τήν κήρυσσε συχνά ὁ παπᾶς στήν Ἐκκλησία μετά τή Θεία Λειτουργία.

Η ΕΝΟΡΙΑ ΣΗΜΕΡΑ

Μοναξιά και έλλειψη επικοινωνίας του σύγχρονου ανθρώπου. Ο σύγχρονος άνθρωπος νοιώθει μοναξιά, ζει μέσα στη μοναξιά και την ψυχική αποξένωση. Έγκλωβισμένος μέσα στις πολυποίκιλες μηχανές, πού έχει α-φθονες στη διάθεσή του, έχει ξεχάσει να συνομιλεί, να έρχεται σε επικοινωνία με τα πρόσωπα των συνανθρώπων του. Πνιγμένος μέσα στον έντονο ρυθμό της άγχώδους ζωής του δέ διαθέτει καιρό για προσωπικές επαφές ή κοινωνικές αναστροφές, και κλείνεται στον εαυτό του. Έτσι, ενώ μειώνεται διαρκώς ή απόσταση, πού τον χωρίζει από το συνάνθρωπό του¹, παραμένει κατά βάθος ένας ξένος και άγνωστος για τους άλλους και γι' αυτό ψυχικά μόνος.

Αλλά και στην περίπτωση πού τα καταφέρνει κάποτε να επικοινωνήσει με άλλους ανθρώπους, ή επικοινωνία του αυτή περιορίζεται συνήθως μέσα στα όρια της κοινωνικής τυπικότητας, δέν έχει την όμορφιά της ειλικρίνειας και τη ζεστασιά της έγκαρδιότητας, ώστε να μπορέσει να του γεμίσει τό κενό της ψυχής του.

Μορφές «κοινωνίας» των ανθρώπων σήμερα. Οι νέοι κυρίως, πού σέ όλες τις εποχές είναι ιδεαλιστές και γεμάτοι όραματισμούς και ιδανικά, αισθάνονται έντονότερα την ανάγκη για «κοινωνία» και αναζητούν τρόπους και μορφές κοινωνικής επαφής. Τέτοιες μορφές «κοινωνίας» (επικοινωνίας) των ανθρώπων, και μάλιστα των νέων, σήμερα, είναι οι ακόλουθες: 1) Φιλικές συντροφίες, 2) αθλητικές ομάδες, 3) ψυχαγωγικές λέσχες (έκδρομων, σπόρ, ή χόμπυ) και διάφορες άλλες ψυχαγωγικές συναθροίσεις (καλλιτεχνικές έκδηλώσεις, ντισκοτέκ κ.ά.), 4) πολιτικές οργανώσεις μεγάλων και νέων, 5) επαγγελματικές οργανώσεις (συνδικαλιστικές, φοιτητικές κ.ά.), 6) τέλος, δέν έλειψαν στις ήμέρες μας και οι ριζοσπαστικές και άκραιες μορφές «κοινωνίας», όπως εκείνη των κοινοβίων των χίππς, πού χρησιμεύουν ως καταφύγιο στην ύπαρξιακή αγώνια του σύγχρονου ανθρώπου και πού θα πρέπει να έρμηνευτούν ως αγωνιώδης και δραματική αναζήτηση στενότερης

1. Αυτό συμβαίνει, όταν π.χ. ζει κάτω από την ίδια στέγη (πολυκατοικία) με πλήθος άλλων ανθρώπων, όταν συνωθεΐται άσφυκτικά με πολλούς άλλους μέσα στα εργοστάσια, στα γήπεδα, στα τεράστια καταστήματα, στα συγκοινωνιακά μέσα ή στους πολυσύχναστους δρόμους των πόλεων.

ἐπαφῆς, ὡς ἄρνηση τῆς βιομηχανοποιημένης καταναλωτικῆς κοινωνίας μας, ὡς ὀξύτατη ἀντίδραση κατὰ τοῦ ἀπο-προσωποποιημένου τρόπου ζωῆς.

Θά πρέπει, ὅμως, ἰδιαίτερα νά τονιστεῖ ὅτι, στίς περισσότερες ἀπ' αὐτές τίς σύγχρονες μορφές «κοινωνίας», ὁ συναγελασμός στόν ἴδιο χῶρο πολλῶν ἀνθρώπων (ὅπως π.χ. σέ μιά ἐκδρομή, σ' ἓνα κάμπινγκ, σ' ἓνα γήπεδο, σ' ἓνα κέντρο ἀναψυχῆς) δέ δημιουργεῖ κατανάγκην πραγματική «κοινωνία», ἀλλά τίς περισσότερες φορές ἀπλῶς μιά ἄτυπη συντροφιά. Αὐτοί πού μετέχουν σ' αὐτές τίς ἐπιφανειακές μορφές κοινωνικότητας μοιάζουν περισσότερο μέ χωριστούς κόκκους ἄμμου στό ἴδιο σακί· μόλις τελειώσει ἡ ἐκδήλωση (ἐκδρομή, μάτς, διασκέδαση κτλ.) διασκορπίζονται στά τέσσερα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντα. Ἕνας τέτοιος, φυσικά, συναγελασμός ἀδυνατεῖ νά ικανοποιήσει τή βαθύτερη ἀνάγκη τοῦ ἀνθρώπου γιά ἀληθινή «κοινωνία».

Ἡ Ἐκκλησιαστική «κοινωνία». Ἡ δυνατότητα ικανοποιήσεως τῆς ἀνάγκης γιά ἀληθινή «κοινωνία» παρέχεται μέσα στήν ἐκκλησιαστική κοινότητα, τήν ἐνορία. Αὕτη ἡ κοινότητα ἀποτελεῖ τήν ἰδεώδη μορφή ἀνθρώπινης κοινωνίας, γιατί δίνει στόν ἐπιμέρους ἄνθρωπο ἀπέραντη ἀξία, τόν βλέπει ὡς ἀδελφό, ὡς «εἰκόνα Θεοῦ», ὡς «πρόσωπο», μέ τό ὅποιο μπορεῖ κανεῖς νά ἐπικοινωνήσει βαθιά καί μέ εὐλικρίνεια. Ὁ ἄνθρωπος μέσα σ' αὐτήν δέ νοιώθει ὡς μεμονωμένο ἄτομο, ἀλλ' ὡς ὀργανικό μέλος ἑνός σώματος, ἄρρηκτα δεμένο μέ τά ἄλλα μέλη τῆς κοινότητος καί μέ τήν Κεφαλή της, τό Χριστό. Γι' αὐτό ἡ ἐπικοινωνία μέσα στήν Ἐκκλησία δέν ικανοποιεῖ ψυχολογικές μόνο ἀνάγκες τῆς στιγμῆς, ἀλλά μπορεῖ νά προχωρήσει σέ μεγαλύτερο βάθος, νά γίνει κοινωνία ψυχῶν, νά νοιώσει ὁ πιστός ὁμόψυχος καί ὁμοκάρδιος μέ τοὺς ἀδελφούς, νά αἰσθανθεῖ τελείως ἐνσωματωμένος μέσα σέ μιά κοινότητα, νά αἰσθανθεῖ τήν ἀνέκφραστη θαλπωρή τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ πρὸς τόν ἄνθρωπο καί τῆς ἀγάπης τῶν ἀδελφῶν μεταξύ τους.

Οἱ νέες διαστάσεις τῆς Ἐνορίας στήν ἐποχή μας. Τέτοια, πράγματι, ἦταν ἡ πρώτη ἐκκλησιαστική κοινότητα στά Ἱεροσόλυμα (Πραξ. 2, 44-47 καί 4, 32-35) καί μπορούμε νά ποῦμε ὅτι ἡ αἴσθησις αὕτη τοῦ πνεύματος τῆς «κοινότητος» διατηρεῖται σ' ἓνα βαθμό μέχρι σήμερα στίς παραδοσιακές μικρές ἐνορίες τῶν χωριῶν μας. Στίς μεγάλες, ὅμως, πόλεις ἡ κατάσταση ἔχει ριζικά ἀλλάξει. Ἐκεῖ μιά ἐνορία μπορεῖ νά ἀριθμεῖ πολλές χιλιάδες μελῶν, πού τίς περισσότερες φορές εἶναι ἄγνωστα μεταξύ τους καί εἶναι μόνο τυπικά, καί ὄχι οὐσιαστικά, μέλη της.

Γι' αὐτό εἶναι ἀνάγκη νά περιοριστεῖ ἡ ἔκτασις τῶν σημερινῶν μεγάλων ἐνοριῶν, ὥστε νά εἶναι δυνατή ἡ ἀλληλογνωριμία τῶν μελῶν τους καί ἡ «κοινωνία» μεταξύ τους. Αὕτη, ὅμως, ἡ ἀντιμετώπιση τῆς χαλαρότητας τῶν σχέ-

σεων πολλῶν σημερινῶν «Χριστιανῶν» μέ τήν ἐνορία τους, πού ὀφείλεται, ὄχι μόνο στή μεγάλη ἔκταση τῆς ἐνορίας, ἀλλά καί στό γενικότερο σύγχρονο πνεῦμα τῆς ἐκκοσμικεύσεως, δέν ἀρκεῖ γιά τήν ὀλοκληρωτική ἀντιμετώπιση τῆς σημερινῆς καταστάσεως. Ὁ ἔντονος ρυθμός τῆς σύγχρονης ζωῆς, ἡ ἐπαναστατική μεταβολή τῶν συνθηκῶν τῆς ἐργασίας καί τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς καί οἱ νέες μορφές «συν-ομαδώσεως» τῶν ἀνθρώπων σέ ὀρισμένους χώρους ἐπιβάλλουν, ἀντί τῆς παλιᾶς στατικῆς ἐνορίας, τή δυναμική καί μεταβαλλόμενη μορφή ἐνορίας καί τήν ἀλλαγὴ τρόπου διαποιμάνσεως τῶν ἀνθρώπων ἀπό τήν Ἐκκλησία.

Ἡ συγκέντρωση τόσων ἀνθρώπων σέ ἐργοστάσια, μεγάλα νοσοκομεῖα, σχολεῖα, θέρετρα καί ἄλλοῦ δίνουν τή δυνατότητα στήν Ἐκκλησία νά δεῖ τοὺς χώρους αὐτοὺς ὡς ἐνορίες καί ὡς ἰδιαίτερους τομεῖς ἀσκήσεως τοῦ ποιμαντικοῦ της ἔργου. Ἀκόμα, θά ἦταν πολύ ὠφέλιμο γιά τήν Ἐκκλησία νά δραστηριοποιήσει περισσότερο τή χρονική μορφή ἐνορίας, ἀντί τῆς τοπικῆς, χρησιμοποιώντας ἐντατικότερα τὰ σύγχρονα μέσα ἐπικοινωνίας (τηλεόραση, ραδιόφωνο, ἐντυπο) καί ἀσκώντας ἔτσι τό ποιμαντικό της ἔργο σέ ἑκατοντάδες χιλιάδες ἀνθρώπους συγχρόνως, ἄσχετα ἀπό τόπο διαμονῆς τους.

Ἑρωτήσεις

1. Ποῦ ὀφείλεται τό αἶσθημα μοναξιᾶς καί ἡ ἔλλειψη ἐπικοινωνίας τοῦ σύγχρονου ἀνθρώπου;
2. Ποιές οἱ μορφές «κοινωνίας» τῶν σύγχρονων νέων;
3. Ποιά τὰ ἰδιαίτερα γνωρίσματα τῆς ἐκκλησιαστικῆς «κοινωνίας»;
4. Πῶς θά θέλατε τήν ἐνορία σας;

Κείμενα

1. «Αὐτός (ὁ Χριστός) γάρ ἐστὶν ἡ εἰρήνη ἡμῶν, ὁ ποιήσας τὰ ἀμφότερα ἐν καὶ τό μεσότοιχον τοῦ φραγμοῦ λύσας, τήν ἔχθραν, ἐν τῇ σαρκὶ αὐτοῦ τόν νόμον τῶν ἐντολῶν ἐν δόγμασι καταργήσας, ἵνα τοὺς δύο κτίσῃ ἐν ἑαυτῷ εἰς ἓνα καινόν ἄνθρωπον ποιῶν εἰρήνην, καί ἀποκαταλλάξῃ τοὺς ἀμφοτέρους ἐν ἐνὶ σώματι τῷ Θεῷ διὰ τοῦ σταυροῦ, ἀποκτείνας τήν ἔχθραν ἐν αὐτῷ» (Ἐφεσ. 2, 14-16).

(Αὐτός – ὁ Χριστός – εἶναι ἡ εἰρήνη μας, πού ἔνωσε τὰ δύο μέρη – Ἰουδαίους καί Ἑθνικούς – σέ ἓνα καί γκρέμισε τό μεσότοιχο τοῦ φραγμοῦ, δηλαδή τήν ἔχθρα, καταργώντας μέσα στή σάρκα του τίς ἐντολές καί τίς διατάξεις τοῦ Νόμου, γιά νά χτίσει μέσα στόν ἑαυτό του, ἀπό τὰ δύο μέρη, ἓνα καινούριο ἄνθρωπο, καί νά φέρει εἰρήνη, καί νά συμφιλιώσῃ μέ τό Θεό καί τὰ δύο μέρη σ' ἓνα σῶμα μέ τό σταυρό, μέ τόν ὁποῖο θανάτωσε τήν ἔχθρα).